

تعیین سبک یادگیری

دانشجویان یک کلاس از جهات مختلفی با هم تفاوت دارند. به زبانی، همچنان که اثر انگشت افراد با هم متفاوت است، نحوه یادگیری آنها نیز با هم تفاوت دارد. دانشجویان به صورت‌های مختلفی اطلاعات را کسب و پردازش می‌کنند. آموزشگران نیز روش‌های متنوعی را برای آموزش و انتقال مفاهیم به کار می‌گیرند. هر جا که بین روش یادگیری دانشجویان و روش تدریس آموزشگر تطابق و هماهنگی وجود داشته باشد، بهترین نتیجه حاصل می‌شود. اگر سبک‌های غالب مورد علاقه دانشجویان خود را بدانیم، خواهیم توانست یک آموزش متعادل را طراحی کنیم. روش‌های مختلفی برای سنجش سبک یادگیری پیشنهاد شده است. یکی از رایج ترین مدل‌ها در بررسی سبک‌های یادگیری، مدل وارک (VARK) است. این مدل توسط نیل فلمینگ در سال 1998 میلادی در دانشگاه لینکلن نیوزیلند طراحی شد، مدل وارک چهار نوع یادگیرنده دیداری، شنیداری، نوشتاری و کنشی (حرکتی)، را در نظر می‌گیرد. عنوان وارک از حرف اول معادل انگلیسی این چهار سبک یادگیری، گرفته شده است. بر اساس مدل وارک، هر فرد یکی از چهار روش یادگیری را بیشتر ترجیح می‌دهد:

بر طبق مدل وارک، دریافت اطلاعات در هر فرد با فرد دیگر متفاوت است. در حالی که اکثر افراد دارای ترکیبی از این چهار سبک یادگیری هستند، در بیشتر آنها، یکی از این سبک‌ها غلبه دارد. هنگامی که شیوه‌های یادگیری متفاوت فراگیران، مورد توجه قرار گیرد، انگیزه یادگیری آنها افزایش می‌یابد. برای اینکه بتوان سبک یادگیری را تشخیص داد، پرسشنامه وارک ارایه شده است.

پرسشنامه سبک‌های یادگیری وارک

این پرسشنامه از تعدادی سؤال چهارگزینه‌ای تشکیل شده است. در هر سؤال، گزینه‌ای را که بهترین و نزدیک‌ترین رابطه با عملکرد شما دارد، انتخاب کنید. در هر سؤال، اگر یکی از گزینه‌ها به تنهایی گویای وضعیت شما نیست، بیش از یک گزینه را انتخاب کنید. اگر سؤالی در مورد شما صدق نمی‌کند، آنرا بدون جواب رها کنید.

سؤال‌های پرسش‌نامه

1. مایلید به شخصی که می‌خواهد به ایستگاه راه‌آهن یا مرکز شهر برود، کمک کنید:

الف. همراه او می‌روید.

ب. آدرس را به او می‌گویید.

ج. آدرس را برای او می‌نویسید.

د. برای او مسیر را می‌کشید یا به او نقشه مسیر را می‌دهید.

2. در اینکه یک واژه به صورت Dependant یا Dependent نوشته می‌شود، شک دارید:

الف. کلمات را در ذهن خود تصویر می‌کنید و هر کدام را که ظاهر مناسب‌تری داشت انتخاب می‌کنید.

ب. فکر می‌کنید که هر یک از لغات چگونه تلفظ می‌شود و بهترین را انتخاب می‌کنید.

ج. آن را در وب یا فرهنگ لغات پیدا می‌کنید.

د. هر دو کلمه را روی صفحه کاغذ نوشته و یکی را انتخاب می‌کنید.

3. در حال برنامه‌ریزی تعطیلات گروهی هستید و می‌خواهید بارخورد آنها را در مورد برنامه بدانید:

الف. برخی از موارد برجسته برنامه را شرح می‌دهید.

ب. از یک نقشه یا وبسایت برای نشان دادن مکان‌ها استفاده می‌کنید.

ج. یک کپی پرینت شده از برنامه سفر را به آنها می‌دهید.

د. از طریق ایمیل، تلفن یا نامه، به آنها اطلاع می‌دهید.

4. می‌خواهید برای یک میهمانی خوراک ویژه‌ای درست کنید:

الف. آنچه به یاد دارید را، بدون نیاز به دستورالعمل درست می‌کنید.

ب. از دوستانتان راهنمایی می‌خواهید.

ج. از روی تصاویر کتاب آشپزی، بهترین گزینه را انتخاب می‌کنید.

د. از کتاب آشپزی که دستور غذای خوبی دارد، استفاده می‌کنید.

5. گروهی از گردشگران می‌خواهند در مورد پارک‌ها یا ذخیره‌گاه‌های حیات وحش در منطقه شما اطلاعات

کسب کنند.

الف. در مورد پارک‌ها و منابع حیات وحش با آنها صحبت می‌کنید یا جلسه‌ای تشکیل می‌دهید.

- ب. به آنها تصاویر اینترنتی و یا کتاب حاوی عکس از منطقه را نشان می‌دهید.
- ج. آنها را به پارک و یا حفاظتگاه حیات وحش برده و با آنها همراه می‌شوید.
- د. به آنها کتاب یا جزوه‌هایی در مورد حیات وحش و پارک‌های منطقه می‌دهید.

6. شما می‌خواهید یک تلفن همراه یا یک دوربین دیجیتالی بخرید. به جز قیمت چه چیزی در تصمیم شما مؤثر است؟

- الف. امتحان کردن و تست کردن آن
- ب. خواندن جزئیات در مورد ویژگی‌های آن
- ج. طراحی جدید ظاهر خوب آن
- د. ویژگی‌هایی که فروشنده شرح می‌دهد.

7. زمانی را که یک عمل را آموخته‌اید به یاد آورید (سعی کنید که مهارت فیزیکی، مثل دوچرخه‌سواری، نباشد). بهترین روشی که آنرا آموخته‌اید:

- الف. دیدن یک دمو / فیلم کوتاه آموزشی
- ب. گوش دادن به شخصی که آن را تجربه کرده است و پرسیدن سؤال از او
- ج. نمودارها و جداول و اشکال بصری
- د. دستورالعمل نوشتاری، کتاب یا دفترچه راهنما

8. در قلب خود احساس درد می‌کنید. ترجیح می‌دهید که پزشک:

- الف. یک آدرس اینترنتی، کتاب و... به شما بدهد که در مورد آن مطالعه کنید.
- ب. از یک مدل پلاستیکی قلب، جهت نشان دادن اختلال استفاده کند.
- ج. شفاها توضیح دهد که چه اختلالی روی داده است.
- د. نموداری از اختلال ایجاد شده را به شما نشان دهد.

9. مایلید یک برنامه، مهارت یا بازی جدید را در کامپیوتر یاد بگیرید:

- الف. دستورالعمل‌هایی را که همراه آن می‌آید، می‌خوانید.
- ب. با کسی که در مورد برنامه اطلاع دارد صحبت می‌کنید.
- ج. از کنترل‌ها و صفحه کلید استفاده می‌کنید.
- د. نمودارهای کتابچه همراه آن را دنبال می‌کنید.

10. وبسایت‌هایی را دوست دارم که:

- الف. حاوی چیزی باشد که بتوانم، روی آن کلیک کنم، انتقال بدهم یا استفاده کنم.
- ب. دارای طرح و ویژگی‌های جالب دیداری باشد.
- ج. توضیحات، لیست‌ها و توصیفات نوشتاری جالب داشته باشد.

د. کانال‌های صوتی، جایی که بتوانم موزیک، مصاحبه و برنامه‌های رادیویی را بشنوم.

11. به جز قیمت چه چیزی بیشترین تأثیر را روی تصمیم شما در مورد خرید یک کتاب غیرداستانی جدید می‌گذارد؟

الف. شکل ظاهری جلد آن

ب. خواندن سریع بخش‌هایی از آن

ج. نظر و توصیه یک دوست در مورد آن

د. دارای روایت‌ها، تجربیات و نمونه‌هایی از زندگی واقعی.

12. در حال استفاده از یک کتاب، CD یا وب‌سایتی هستید تا یاد بگیرید چگونه با دوربین دیجیتال جدیدتان عکس بگیرید. آنچه در این ارتباط نیاز دارید:

الف. امکان پرسش و صحبت درباره دوربین و ویژگی‌های آن

ب. دستورالعمل نوشتاری واضح همراه با لیست نکات برجسته در مورد آنچه باید انجام شود.

ج. نمودارهایی که آنچه را که هر بخش از دوربین انجام می‌دهد، نشان دهد.

د. مثال‌های زیادی از عکس‌های خوب و ضعیف، و چگونگی بهبود کیفیت آنها.

13. ترجیح می‌دهید استادتان از چه روشی برای انتقال مطالب درسی استفاده کند:

الف. نمایش مدل‌ها و برگزاری جلسات عملی

ب. سؤال و جواب، مکالمه و بحث گروهی

ج. جزوه‌ها، کتاب‌ها و مطالب خواندنی

د. اشکال، جداول و نمودارها

14. یک آزمون یا رقابتی را انجام داده‌اید و مایلید باز خوردی در مورد آن بگیرید. چه نوع باز خوردی را ترجیح می‌دهید؟

الف. استفاده از مثال‌هایی از کارهایی که انجام داده‌اید.

ب. استفاده از یک توضیح نوشتاری در مورد نتایج کارتان

ج. کسی آنرا به صورت شفاهی برایتان بیان کند.

د. استفاده از نمودارهای نشان‌دهنده آنچه به دست آورده‌اید.

15. در حال انتخاب غذا در یک رستوران هستید.

الف. غذایی را انتخاب می‌کنید که قبلاً در آنجا خورده‌اید.

ب. از پیشخدمت می‌پرسید یا از همراهانتان می‌خواهید به شما توصیه‌ای در مورد انتخاب غذا بکنند.

ج. از توضیحات منوی غذای رستوران، استفاده می‌کنید.

د. نگاه می‌کنید که بقیه افراد چه می‌خورند یا به تصویر هر غذا نگاه می‌کنید.

16. قرار است در یک کنفرانس یا در مناسبتی خاص، سخنرانی مهمی داشته باشید.

الف. از نمودار یا عکس برای کمک به توضیح مسائل استفاده می‌کنید.

ب. کلید واژه‌هایی را می‌نویسید و به صورت شفاهی سخنرانی را چند بار تمرین می‌کنید.

ج. متن سخنرانی را می‌نویسید، و با چندین بار خواندن، آنرا به خاطر می‌سپارید.

د. مثال‌ها و نکات زیادی را گردآوری می‌کنید تا سخنرانی را واقعی و کاربردی نمایید.

امتیازدهی

برای امتیازدهی به سؤال‌های پرسشنامه، از جدول زیر استفاده می‌شود. ستون اول سمت چپ جدول نشان‌دهنده شماره سؤالات است. هر سطر جدول به یک سؤال پرسشنامه اختصاص یافته است. هر سؤال چهار گزینه دارد که هر یک از گزینه‌ها متعلق به یک سبک یادگیری می‌باشند، که با چهار حرف V, A, R, K مشخص شده‌اند.

- در هر سؤال، دور گزینه (یا گزینه‌های) پاسخ خود دایره بکشید.
- تعداد هر یک از حروف V, A, R, K را که دور آن دایره کشیده‌اید، بشمارید.
- امتیاز بالاتر در هر یک از حروف سبک یادگیری شما را مشخص می‌کند.
- شناخت سبک یادگیری به شما کمک می‌کند، بهتر و سریع‌تر آن چه را که می‌خواهید بیاموزید.

شناخت سبک یادگیری به شما کمک می‌کند، بهتر و سریع‌تر آن چه را که می‌خواهید بیاموزید. اطلاعات بیشتر در مورد نقش سبک‌های یادگیری و نحوه تعیین آن در فهرست منابع آمده است.

سؤال	الف	ب	ج	د
1	K	A	R	V
2	V	A	R	K
3	K	V	R	A
4	K	A	V	R
5	A	V	K	R
6	K	R	V	A
7	K	A	V	R
8	R	K	A	V
9	R	A	K	V
10	K	V	R	A
11	V	R	A	K
12	A	R	V	K
13	K	A	R	V
14	K	R	A	V
15	K	A	R	V
16	V	A	R	K

تعداد

الف. دیداری	Visual	V=
ب. شنیداری	Auditory	A=
ج. نوشتاری	Reading/Writing	R=
د. حرکتی	Kinesthetic	K=
سبک یادگیری ترجیحی من		=

منابع

The VARK questionnaire 7.1 <http://badis.co.uk/resources/VARKQs.pdf> (accessed Jan 2022)

معماریان حسین. 1391. نوآوری در آموزش مهندسی، انتشارات دانشگاه تهران، 436 صفحه.

معماریان حسین، طراحی فراگیر برای یادگیری (UDL)، <https://ucee.ut.ac.ir/cms/113076>

معماریان حسین. 1390. روش‌های نوین دانشجو محور در آموزش مهندسی، فصلنامه آموزش مهندسی ایران، سال سیزدهم، شماره 52 زمستان 1390، 21 صفحه.

معماریان حسین. سبک‌های داده‌ی و یادگیری <https://ucee.ut.ac.ir/cms/42255>

دکتر حسین معماریان

مهر ماه 1401

